

Livsmedelsstrategi för Lessebo kommun

2023-2025

Dokumentets typ: Strategi

Datum för antagande: 2023-06-07 § 140

Beslut av: Kommunstyrelsen

Lessebo kommun

Innehållsförteckning

Livsmedelsstrategi för Lessebo kommun	3
Nuläge.....	4
Utmaningar.....	5
Mål.....	5
Handlingsplan 2023-2025.....	7
Uppföljning.....	8

Livsmedelsstrategi för Lessebo kommun

Med bakgrund i en motion från Centerpartiet 2022, har kommunstyrelsen i Lessebo kommun beslutat att ta fram en lokal livsmedelsstrategi med tillhörande handlingsplan. I motionen lyfts vikten av livsmedelsstrategi utifrån en levande landsbygd och ökad självförsörjningsgrad.

Det finns både en nationell och en regional livsmedelsstrategi, som den lokala tar avstamp från. I den regionala strategin formuleras följande mål:

- Konsumenter har god kunskap om Kronobergs livsmedelskedja.
- En primärnäring med framtidstro.
- Fler företag, jobb och ökad volym inom livsmedelsförädling, med hög kvalitet.
- Livsmedel från Kronoberg i de offentliga köken.
- God kommunikation, kontakt, kunskap och logistik aktörerna emellan

För kommunen handlar det om att bryta ner dessa mål på en lokal nivå som blir relevant utifrån kommunens ansvar och utgångsläge. Dessutom behöver ett nytt perspektiv läggas till, då strategierna är antagna 2017 respektive 2016, och saknar därmed självförsörjning ur ett beredskapsperspektiv som blivit högaktuellt under senare år.

Livsmedelsstrategin har ingen särskilt avsatt budget, aktiviteter genomförs inom ramen för ordinarie arbete.

Nuläge

Livsmedelsproduktion

Hushållningssällskapet har tagit fram fakta om Lessebos kommun. Inom Lessebo kommun finns i dagsläget 24 företag inom livsmedelskedjan. Den stora andelen, 18 st, är jordbruk medan det finns ett fåtal exempelvis inom livsmedelsförädling. Dessa företag har totalt 37 anställda. Både antalet företag och antalet anställda är betydligt lägre än riksgenomsnittet baserat på antal invånare.

Jordbruksmarken i kommunen är liten, då skogen är den dominerande markanvändningen. I kommunen finns drygt 40 hektar jordbruksmark, vilket innebär 869 kvm per invånare. Det svenska snittet är 2500 kvm per invånare (2018). Däremot är jordbruksmarken relativt oförändrad under de senaste 10 åren, den har minskat med 1 hektar i Lessebo vilket är lågt i jämförelse med länet. Mer än hälften av marken används till grovfoderproduktion, därefter följer betesmark och bara en mycket liten andel spannmål. Gällande animalier så finns främst kor och får i kommunen (c:a 800 vardera).

Försörjningsbalans

Hushållningssällskapet har analyserat kommunen och länet utifrån en modell för försörjningsbalans. I modellen jämförs energitillförseln (produktionen) i kommunen med befolkningens energibehov. Deras analys visar att Lessebo kommun har en mycket låg balans, där produktionen endast täcker 6,77% av behovet. Lessebos tal är näst lägst i länet och beror framförallt på den låga produktionsgraden i kommunen. Närliggande kommuner i länet, t.ex. Tingsryd, ligger på över 100%.

Offentliga kök

Lessebo kommun ansvarar för måltider inom förskola, skola och äldreomsorg. Varje dag serveras knappt 1900 portioner lunch, uppdelat enligt följande:

Lessebo: 900 portioner/dag

Hovmantorp: 600 portioner/dag

Kosta: 200 portioner/dag

Skruv: 180 portioner/dag

Den största mängden livsmedel som köps in sett till kostnader är färsk- och kylvaror (c:a 3,4 mkr år 2022), medan kolonial/specerivaror och djupfryst tillsammans uppgick till mindre än 3 mkr. Det finns en målsättning i den nyligen antagna måltidspolicyn om att...

2022 var c:a 65% av inköpen av svensk härkomst. I dagsläget finns inga lokala leverantörer men Lessebo kommun har tillsammans med andra kommuner i länet infört systemet DIS, Dynamiskt inköpssystem, som ska möjliggöra för lokala leverantörer att leverera i mindre mängd. Ett dynamiskt inköpssystem är en elektronisk metod för upphandling. Systemet är öppet för nya leverantörer under hela giltighetstiden och antalet leverantörer får inte begränsas. Det är ett flexibelt system som ökar möjligheterna att få in nya produkter och lösningar till upphandlande organisationer. Systemet liknar en vanlig upphandling men är en snabbare process. I Lessebo kommun finns det i dagsläget en leverantör som är i startgroparna med DIS, men ännu är inget klart.

Måltidsverksamheten är beroende av löpande leveranser, idag sker leveranser 2 gånger per vecka till de olika köken. Idag skulle kommunen klara av att servera samtliga måltider till samtliga matgäster i 5 dagar leveranser uteblir. Kommunen har inte något lager därutöver och det finns inte heller någon särskild beredskapsplan framtagen.

Utmaningar

Utifrån nuläget finns sammanfattningsvis följande utmaningar för Lessebo kommun:

- Få livsmedelsproducenter
- Lite jordbruksmark
- Mycket låg självförsörjningsgrad
- Låg beredskap inom måltidsverksamheten

Mål

Utifrån utmaningarna, sätts följande mål för Lessebo kommun under åren 2023-2025:

- Öka den lokala livsmedelsproduktionen och därigenom självförsörjningsgraden

Som konstateras i nuläge och utmaningar, är produktionen i Lessebo kommun på en mycket liten nivå och det finns få producenter att arbeta med. Det finns mycket lite jordbruksmark. Kommunen kan ändå på olika sätt stödja de producenter som finns och nya initiativ, genom att arbeta med arenor för försäljning, näringslivsutveckling och markfrågor. Generellt handlar det också om att ha en positiv attityd till näringen.

- Ökad andel lokalt producerade livsmedel inom kommunens måltidsverksamhet

Även om måltidsverksamheten idag har en stor andel svenska livsmedel, är det få lokala leverantörer. Kommunen kan stötta genom att erbjuda kunskap om upphandlingssystemet och uppmuntra anbud samt anpassa matsedeln.

- Höjd beredskap inom kommunens måltidsverksamhet

Kommunen ansvarar för matservering och leverans inom både äldreomsorg och skola. Framförallt inom äldreomsorgen är kommunens måltider den primära näringskällan, vilket gör beroendet högt. Produktion och leverans behöver fungera även i kris och krig, vilket gör beredskapsplanering nödvändig. Här kommer både frågor om lokal självförsörjning, lagerhållning och transporter in. På längre sikt kan också frågor om livsmedelsberedskap för kommunen som geografiskt område bli aktuellt, men i första steget är fokus på den egna verksamheten.

Handlingsplan 2023-2025

Utifrån målen ska följande handlingsplan genomföras:

- Öka den lokala livsmedelsproduktionen och därigenom självförsörjningsgraden

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan
Kontakt med kommunens livsmedelsproducenter för att undersöka ev behov av stöd	Näringslivschef	Löpande
Tipsa kommunens relevanta näringsliv om utvecklingsinsatser från andra aktörer på området, t.ex. Länsstyrelsen	Näringslivschef	Löpande
Undersöka möjligheter för torghandel och Reko-ringen eller liknande i kommunen	Näringslivschef	2024
Kartlägga mark som kan vara lämplig för odling i stor eller liten skala	Samhällsbyggnadschef	2023
Koppla samman eventuella intressenter med lämplig mark	Näringslivschef/samhällsbyggnadschef	Löpande

- Ökad andel lokalt producerade livsmedel inom kommunens måltidsverksamhet

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan
Marknadsföra DIS hos lokala producenter	Upphandlingschef samt näringslivschef	Löpande
Köpa via DIS när möjlighet finns	Måltidschef	Löpande
Säsongsbetonad matsedel lokalt för att främja svenskt och lokala producenter	Måltidschef	Löpande

- Höjd beredskap inom kommunens måltidsverksamhet

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan
Ta fram beredskapsplan för kommunens måltidsverksamhet	Måltidschef	Framtagande under 2023

Uppföljning

Uppföljning av livsmedelspolicyn görs på handlingsplansnivå och återrapporteras till kommunstyrelsen, en gång per år. I slutet av perioden sammanställs gjorda aktiviteter och ett nytt nuläge, som kan jämföras med nuläget vid framtagandet. Ansvarig för uppföljning är kommunchef.